

14.03.2022

POL-2022-29456

Eduskunnan hallintovaliokunta

Eduskunnan hallintovaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö 10.3.2022

Asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen HE 11/2022**1 Lausuntopyyntö**

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen HE 11/2022.

Hallituksen esityksessä ulkomaalaislakiin (301/2004) ehdotetaan uutta säännöstä, joka täydentää yhtenäisen viisumin kaavaa koskevaa neuvoston asetusta (EY) N:o 1683/95 ja sen nojalla annettua komission täytäntöönpanopäätöstä C(2020) 2672 final. Täytäntöönpanopäätöksessä lisätään viisumiin uusi turvallisuutta lisäävä allekirjoitettu 2D-viivakoodi, joka mahdollistaa viisumissa olevien tietojen aitouden ja eheyden tarkistamisen.

2 Lausunto

Poliisihallitus on osallistunut lausuttavana olevan hallituksen esityksen valmisteluun. Esityksen muutosehdotukset ovat kannatettavia eikä esityksen sisältöön muutoinkaan ole tarvetta puuttua. Tässä asiantuntijalausunnossa halutaan vielä erityisesti painottaa allekirjoitetun 2D-viivakoodin tarkastamisen huomioimisen tärkeyttä sekä viisumien myönnössä että varsinaisessa käyttövaiheessa.

Poliisi myöntää jatkoviisumit ja allekirjoitetun 2D-viivakoodin lisääminen vaikuttaa jonkin verran myöntöprosessiin. Viivakoodi tulostuu muiden yksilöintitietojen mukana automaattisesti. Tulostustapahtuma tulee kestäämään hieman kauemmin kuin tällä hetkellä, mutta vaikutuksen voidaan katsoa olevan vähäinen. Laadunvarmistuksen kannalta olisi tärkeää tarkastaa tulostettu viivakoodi heti myöntöprosessissa. Näin voitaisiin varmistua siitä, että viivakoodi on teknisesti toimiva ja riittävän hyvälaatuinen sekä samalla myös siitä, että viivakoodiin on tulostunut varmasti oikean henkilön ja viisumin tiedot.

Poliisin toimintaan muutos vaikuttaa hieman myös siltä osin, että viisumien allekirjoittamisvarmenteiden juurivarmentaja on sama, jota käytetään passien, henkilökorttien, oleskelulupakorttien ja oleskelukorttien juurivarmentajana. Juurivarmentajaa koskevissa asioissa on jatkossa huomioitava myös

viisumien allekirjoittaminen. Tämä on käytännön toiminnassa huomioitu jo siitä lähtien, kun viisumien 2D-viivakoodia aloitettiin suunnittelemaan komission alaisessa työryhmässä.

Viisumiin lisättävä allekirjoitettu 2D-viivakoodi vaikeuttaa merkittävästi viisumin väärentämistä tai sen tietojen muuttamista. Viivakoodin etuna on se, että tarkistaminen ei edellytä minkäänlaista osaamista tai ymmärrystä painotuotteiden turvatekijöistä. Tarkastaminen edellyttää kuitenkin teknistä välinettä, joka viivakoodissa olevan allekirjoituksen tarkistaa. Yksinkertaisimmillaan tarkistamiseen käytetään mobiililaitesovellusta.

On tärkeää huolehtia siitä, että eri tahoille tarkastaminen tehdään mahdollisimman helpoksi. Tämä on ollut mielessä jo komission alaisessa työryhmässä, kun viivakoodin lisäämistä lähdettiin suunnittelemaan. Viivakoodi on määritelty maailmanlaajuisesti matkustusasiakirjoja standardoivan Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) standardien mukaisesti. Myös tarkastamiseen tarvittavat varmenteet tulevat olemaan keskitetysti komission julkaisemana kaikkien vapaasti saatavilla. Komission alaisuudessa ollaan myös kehittämässä sovellusta allekirjoitetun 2D-viivakoodin tarkastamiseen. Kansallisesti on kuitenkin myös huomioitava turvallisuusviranomaisille turvallisuusverkon käytöstä aiheutuvat lisähaasteet.

Teknisesti hyvin samankaltaisten allekirjoitettujen viivakoodien käyttö lisääntyy koko ajan. Esimerkiksi EU:n koronatodistus on teknisesti lähes samanlainen viisumin viivakoodin kanssa. On nähtävissä, että allekirjoitetut viivakoodit tulevat yleistymään esimerkiksi matkustusasiakirjoissa ihan lähivuosina merkittävästi. Allekirjoitettu 2D-viivakoodi tarjoaakin erityisesti siirtomiiin asiakirjoihin kuten väliaikaiset passit ja hätäpassit merkittävän turvallisuutta lisäävän ominaisuuden. Kansallisesti olisikin järkevää tarkastella mahdollisuutta kehittää ainakin viranomaiskäyttöön yleiskäyttöistä tarkastussovellusta tai ainakin sovelluskirjastoa niin, ettei jokaiselle allekirjoitetulle 2D-viivakoodille tarvittaisi omaa sovellusta tai tukea eri järjestelmissä.

Ylitarkastaja

Mika Hansson

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 14.03.2022 klo 11:14. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallitus